

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กมลชัย รัตนสกาวงศ์. พื้นฐานความรู้ทั่วไปหลักกฎหมายปกครองเยอรมัน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2537.

กมลชัย รัตนสกาวงศ์. “หมายเหตุคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1086/2530.” ใน คำพิพากษาศาลฎีกา พ.ศ. 2530 เล่ม 4, หน้า 162. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ กระทรวงยุติธรรม, 2530.

เข็มชัย ชุตินวงศ์. คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จรัสสินทวงศ์, 2527.

คณิต ฒ นคร. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด, 2536.

คณิต ฒ นคร. “วิธีพิจารณาความอาญากับความคิดตามหลักกฎหมายแพ่ง” วารสารอัยการ, (4 มิถุนายน 2524) : 55.

คณิง ภาไชย. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 2. กรุงเทพมหานคร : บริษัท โรงพิมพ์เดือนตุลา จำกัด, 2539.

จรัญ ภัคดีชนากุล. รวมคำบรรยาย ภาค 2 สมัยที่ 52 ปีการศึกษา 2542 การบรรยายครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : บริษัท กรุงสยาม พรินติ้ง กรู๊ป จำกัด, 2540.

จักรพงษ์ เล็กสกุลไชย. คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค 1 ถึงภาค 3. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2539.

จำริญญเนติศาสตร์, หลวง. คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชวิทยาลัย, 2518. (ที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพ หลวงจำริญญเนติศาสตร์)

จำริญญเนติศาสตร์, หลวง. บันทึกคำบรรยายกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พ.ศ. 2498. พระนคร : อนุเคราะห์พิมพ์, 2499

จำริญญเนติศาสตร์, หลวง. บันทึกคำบรรยายวิธีพิจารณาความแพ่ง ประจำปีการศึกษา 2505. ฎีกาคำออนทอง. กรุงเทพมหานคร : กรุงสยามการพิมพ์, 2525.

จำลอง สุขศิริ. รวมคำบรรยายภาค 2 สมัยที่ 46 ปีการศึกษา 2536 การบรรยายครั้งที่ 15. กรุงเทพมหานคร : บริษัท กรุงสยาม พรินติ้ง กรู๊ป จำกัด, 2536.

จิตติ ดิงศภัทย์. กฎหมายอาญา ภาค 2 ตอน 1. กรุงเทพมหานคร : บริษัท กรุงสยาม พรินติ้ง กรู๊ป จำกัด, 2536.

- จิตติ ดิงศภัทย์. “หมายเหตุคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2181/2519,” ใน คำพิพากษาศาลฎีกา ประจำปีพุทธศักราช 2519 ตอน 9. หน้า 1174-1175. กรุงเทพมหานคร : เนติบัณฑิตยสภา, 2521.
- จินดาภิรมย์ราชสภาพดี, พระยา. พระธรรมนูญศาลยุติธรรม กับ พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความแพ่ง (ร.ศ. 127) พ.ศ. 2451 พระนคร : โรงพิมพ์ พิศาล บรรณินดี, 2461
- จirinดี หะวานนท์. “จริยธรรมของนักกฎหมาย,” ใน คำบรรยายประกอบการฝึกอบรมวิชาว่าความ รุ่นที่ 9 เล่ม 1 หน้า 37. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดพิมพ์อักษร, 2536
- ชวลิต โสภณวัต. กฎหมายลักษณะพยานของไทยเป็นกฎหมายในระบบกล่าวหาจริงหรือ, คุณภาพ 28 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2524) : 36-47.
- ณรงค์ ใจหาญ, “ฎีกาวิเคราะห์ : โจทก์ไม่มาศาล (คดีอาญา),” วารสารนิติศาสตร์ 15 (15 กันยายน 2528) : 160.
- ชานินทร์ กรัยวิเชียร. คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สหกรณ์ออมทรัพย์กระทรวงยุติธรรม จำกัด, 2521.
- ธานีศ เกศวพิทักษ์. “วิธีพิจารณาคดีมโนสำเร่และคดีไม่มีข้อยุ่งยากที่แก้ไขใหม่ : บทบาทของศาลที่ต้องเปลี่ยนแปลง.” คุณภาพ (มกราคม-มิถุนายน 2542 เล่มที่ 1 ปีที่ 46) : 121-122.
- ธานีศ เกศวพิทักษ์. “การพิจารณาโดยขาดนัด,” เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่องการพิจารณาคดีโดยขาดนัดตามกฎหมายใหม่และปัญหาทางปฏิบัติของการดำเนินคดีมโนสำเร่ ณ โรงแรมเดอะแกรนด์ 17 มีนาคม 2543.
- นิติการณ์ประสม, พระ. คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง. พระนคร : พิมพ์ครั้งที่ 3. 2512.
- ประพนธ์ ศาดะมาน. สัมมนากฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง. กรุงเทพมหานคร : แสงทองการพิมพ์, 2515.
- ประพนธ์ ศาดะมาน. สัมมนากฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติบรรณาการ, 2517.
- พรเพชร วิชิตชลชัย. คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : บริษัท เกนโกรว จำกัด, 2542.
- พิพัฒน์ จักรางกูร. คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง. (กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2528.
- พิพัฒน์ จักรางกูร. คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง. กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองธรรม, 2536.
- ไพจิตร ปุญญพันธ์. เอกสารการสอนชุดวิชา กฎหมายวิธีสบัญญัติ 2. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองศิลป์การพิมพ์ (1977) จำกัด, 2528.

- ไพจิตร ปุญญพันธ์. กฎหมายวิธีสบัญญัติ 2. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2530.
- ไพจิตร ปุญญพันธ์. “การใช้บทบังคับกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง,” คูลพาท 33 (มีนาคม- เมษายน 2529) : 28-29.
- ไพโรจน์ วายุภาพ. คู่มือปฏิบัติกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งว่าด้วยขาดนัด. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด จีรัชการพิมพ์, 2543.
- มนตรี ยอดปัญญา. รวมคำบรรยายวิชากฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค 2 สมัยที่ 49 ปีการศึกษา 2539. กรุงเทพมหานคร: บริษัท กรุงสยาม พรินติ้ง กรู๊ป จำกัด, 2539.
- มนตรี ยอดปัญญา. รวมคำบรรยายวิชากฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค 2 สมัยที่ 52 ปีการศึกษา 2542. กรุงเทพมหานคร: บริษัท กรุงสยาม พรินติ้ง กรู๊ป จำกัด, 2543.
- มานิช จรมาศ. คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค 1 และ 2 ว่าด้วย บททั่วไป และวิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น เล่ม 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรสาสน์, 2525.
- เริงธรรม ลัดพลี. คำอธิบายกฎหมายพยานหลักฐาน. กรุงเทพมหานคร : บริษัท สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, 2540.
- วรพงศ์ อัครเสน. “การดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ.” วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท ภาควิชานิติศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- วรศักดิ์พิบูลย์, พระ. คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 2477 ชุดเรียนง่าย. พระนคร : แพร่พิทยา, 2477.
- วิชัย ตันติกุลนันท์. คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งว่าด้วย การชี้สองสถาน การพิจารณาโดยขาดนัด. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : กรุงสยามการพิมพ์, 2539.
- วิชัย ตันติกุลนันท์. คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งฉบับที่ 19 (พ.ศ. 2543) ว่าด้วยการพิจารณาโดยขาดนัด. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด พิมพ์อักษร, 2543.
- วุฒิสภา. “บันทึกการประชุมคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง, ครั้งที่ 2,” 20 ตุลาคม 2542.
- สภาผู้แทนราษฎร. “บันทึกการประชุม คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ...., ครั้งที่ 7,” 26 สิงหาคม 2542.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, “รายงานการประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง, ครั้งที่ 424-32537.” 21 มกราคม 2537.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, “รายงานการประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง, ครั้งที่ 423-2/2537.” 14 มกราคม 2537.

- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, “รายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง, ครั้งที่ 1310-1/2541.” 26 มกราคม 2541.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, “รายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง, ครั้งที่ 1312-3/2541.” 23 มีนาคม 2541.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, “รายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง, ครั้งที่ 1315-6/2541.” 29 มิถุนายน 2541.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, “รายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง, ครั้งที่ 1316-7/2541.” 27 กรกฎาคม 2541.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, “บันทึกการประชุมคณะกรรมการร่างกฎหมายคณะ 2 เรื่องพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ว่าด้วยการพิจารณาโดยขาดนัด, ครั้งที่ 16 125/2541, 102/2541.” 21 มกราคม 2541.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, “บันทึกการประชุมคณะกรรมการร่างกฎหมายคณะ 2 พิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง, ครั้งที่ 17 126/2541, 103/2541.” 6 ตุลาคม 2541.
- สิริพันธ์ พลรบ และวรรณชัย บุญบำรุง, “การเร่งรัดวิธีพิจารณาคดีมโนสารและคดีไม่มีข้ออยู่ยากกับหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง,” วารสารนิติศาสตร์ (ปีที่ 29 ฉบับที่ 3 กันยายน 2542) : 441.
- สุข หงส์ไกร. คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 1 กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด แสงจันทร์การพิมพ์, 2530.
- สุนัย มโนมัยอุดม. ระบบกฎหมายอังกฤษ. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ประยูรวงศ์ จำกัด, 2530.
- เสนีย์ แผ่นแก้วมณี. บันทึกคำบรรยายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ม.ป.ท., ม.ป.ป.).
- โสภณ รัตนากร. คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด. 2536.
- อุดม เฟื่องฟูง. รวมคำบรรยาย ภาค 2 สมัยที่ 46 การบรรยายครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร : บริษัท กรุงสยาม พรินติ้ง กรู๊ป จำกัด, 2536.
- อุดม เฟื่องฟูง. รวมคำบรรยาย ภาค 2 สมัยที่ 49 การบรรยายครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : บริษัท กรุงสยาม พรินติ้ง กรู๊ป จำกัด, 2539.
- อุเทน ศิริสมรรถการ. “การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีแพ่งเพราะเหตุขาดนัด.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- ไอสด โกสิน. คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : หอรัตนชัยการพิมพ์, 2538.

ภาษาอังกฤษ

- Buzzard May and Howard. Phipson on Evidence. 13 ed., London :
Sweet & Maxwell, 1982.
- Carrington, P.D. and Hazard, G.C. Civil Procedure. 12th ed. Illinois : Harcourt Brace
Javanovich Legal And Professional publication Inc., 1982.
- Friedenthal, Jack H. and others. Civil Procedure. 2nd ed. St Paul, Minn :
West Publishing co., 1991.
- Gene R. Shreue and Peter Raven-Hansen, Understanding Civil procedure. 2nd. ed.
New york : Mattew Bender Co.,1994.
- Grunsky, W. Grundlagen des Verfahrensrechts. 2.Aufl., Bieleld 1974.
- Hailsham, Lord. "Practice and procedure," Hulsbury' s Laws of England, Vol. 37. 4th ed.
London : Butterworth & Co (Publishers) Lt., 1982.
- Jackson, Paul. Natural Justice. 2nd ed. London : Sweet & Maxwell, 1979.
- Jason Williams. Civil and Criminal Procedure. London : Sweet & Maxwell Limited, 1997.
- Kean, M.K. Civil Procedure. 3rd ed, Minnesota : West Publishing co., 1991.
- Penny Darbyshire. Eddy on the English Legal System. 6th ed, London :
Sweet & Maxwell, 1992.
- Stuart Sime. A Pactical Approach to Civil Procedure. London :
Blackstone Press Limited, 1994.

ภาคผนวก

พระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ 19)
พ.ศ. 2543

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ 29 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2543
เป็นปีที่ 55 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ
ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอม
ของรัฐสภาดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธี
พิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2543”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป *

มาตรา 3 ให้ยกเลิกความในหมวด 2 การพิจารณาโดยขาดนัด มาตรา 197 ถึงมาตรา 209
ในลักษณะ 2 วิธีพิจารณาวิสามัญในศาลชั้นต้น ภาค 2 วิธีพิจารณาในศาลชั้นต้นแห่งประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

* ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่ม 117 ตอนที่ 19 ก หน้า 1 วันที่ 14 มีนาคม 2543

“หมวด 2

การพิจารณาโดยขาดนัด

ส่วนที่ 1

การขาดนัดยื่นคำให้การ

มาตรา 197 เมื่อจำเลยได้รับหมายเรียกให้ยื่นคำให้การแล้ว จำเลยมิได้ยื่นคำให้การภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามกฎหมายหรือตามคำสั่งศาล ให้ถือว่าจำเลยขาดนัดยื่นคำให้การ

มาตรา 198 ถ้าจำเลยขาดนัดยื่นคำให้การ ให้โจทก์มีคำขอต่อศาลภายในสิบห้าวันนับแต่ระยะเวลาที่กำหนดให้จำเลยยื่นคำให้การได้สิ้นสุดลง เพื่อให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดให้ตนเป็นฝ่ายชนะคดีโดยขาดนัด

ถ้าโจทก์ไม่ยื่นคำขอต่อศาลภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ให้ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีนั้นเสียจากสารบบความ

ถ้าโจทก์ยื่นคำขอต่อศาลภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีโดยขาดนัดไปตามมาตรา 198 ทวิ แต่ถ้าศาลมีเหตุสงสัยว่าจำเลยจะไม่ทราบหมายเรียกให้ยื่นคำให้การ ก็ให้ศาลมีคำสั่งให้มีการส่งหมายเรียกใหม่ โดยวิธีส่งหมายธรรมดาหรือโดยวิธีอื่นแทน และจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดตามที่เห็นสมควร เพื่อให้จำเลยได้ทราบหมายเรียกนั้นก็ไว้

มาตรา 198 ทวิ ศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดให้โจทก์เป็นฝ่ายชนะคดี โดยจำเลยขาดนัดยื่นคำให้การมิได้ เว้นแต่ศาลเห็นว่าคำฟ้องของโจทก์มีมูลและไม่ขัดต่อกฎหมายในการศาลนี้ ศาลจะยกขึ้นอ้างโดยลำพังซึ่งข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนก็ได้

เพื่อประโยชน์ในการพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีตามวรรคหนึ่ง ศาลอาจสืบพยานเกี่ยวกับข้ออ้างของโจทก์หรือพยานหลักฐานอื่นไปฝ่ายเดียวตามที่เห็นว่าจำเป็นก็ได้ แต่ในคดีเกี่ยวกับสิทธิแห่งสภาพบุคคล สิทธิในครอบครัวหรือคดีพิพาทเกี่ยวกับกรรมสิทธิในอสังหาริมทรัพย์ ให้ศาลสืบพยานหลักฐานโจทก์ไปฝ่ายเดียว และศาลอาจเรียกพยานหลักฐานอื่นมาสืบได้เองตามที่เห็นว่าจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

ในการกำหนดจำนวนเงินตามคำขอบังคับของโจทก์ ให้ศาลปฏิบัติดังนี้

(1) ในกรณีที่โจทก์มีคำขอบังคับให้จำเลยชำระหนี้เป็นเงินจำนวนแน่นอน ให้ศาลมีคำสั่งให้โจทก์ส่งพยานเอกสารตามที่ศาลเห็นว่าจำเป็นแทนการสืบพยาน

(2) ในกรณีที่โจทก์มีคำขอบังคับให้จำเลยชำระหนี้เป็นเงินอันไม่อาจกำหนดจำนวนได้ โดยแน่นอน ให้ศาลสืบพยานหลักฐานโจทก์ไปฝ่ายเดียว และศาลอาจเรียกพยานหลักฐานอื่นมาสืบได้เองตามที่เห็นว่าจำเป็น

ถ้าจำเลยที่ขาดนัดยื่นคำให้การไม่มาศาลในวันสืบพยานตามมาตรา 198 มิให้ถือว่าจำเลยนั้นขาดนัดพิจารณา

ถ้าโจทก์ไม่นำพยานหลักฐานมาสืบตามความในมาตรา 198 ภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดให้ถือว่าคดีของโจทก์ไม่มีมูล และให้ศาลยกฟ้องของโจทก์

มาตรา 198 ตริ ในคดีที่จำเลยบางคนขาดนัดยื่นคำให้การ ให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีโดยขาดนัดยื่นคำให้การระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ขาดนัด ยื่นคำให้การนั้นไปก่อนและดำเนินการพิจารณาคดีระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ยื่นคำให้การต่อไป แต่ถ้ามูลความแห่งคดีนั้นเป็นการชำระหนี้ซึ่งแบ่งแยกจากกันมิได้ ให้ศาลรอการพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีโดยขาดนัดยื่นคำให้การไว้ก่อน เมื่อศาลดำเนินการพิจารณาสำหรับจำเลยที่ยื่นคำให้การเสร็จสิ้นแล้ว ก็ให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีไปตามรูปคดีสำหรับจำเลยทุกคน

ในกรณีที่จำเลยที่ขาดนัดยื่นคำให้การไม่มาศาลในวันสืบพยานของกลุ่มความอื่นมิให้ถือว่าจำเลยนั้นขาดนัดพิจารณา

มาตรา 199 ถ้าจำเลยที่ขาดนัดยื่นคำให้การมาศาลก่อนศาลวินิจฉัยชี้ขาดคดี และแจ้งต่อศาลในโอกาสแรกว่าตนประสงค์จะต่อสู้คดี เมื่อศาลเห็นว่าการขาดนัดยื่นคำให้การนั้น มิได้เป็นไปโดยจงใจหรือมีเหตุอันสมควร ให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้จำเลยยื่นคำให้การภายในกำหนดเวลาตามที่ศาลเห็นสมควรและดำเนินกระบวนการพิจารณาใหม่ตั้งแต่เวลาที่จำเลยขาดนัดยื่นคำให้การ

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าจำเลยที่ขาดนัดยื่นคำให้การมิได้แจ้งต่อศาลก็ดี หรือศาลเห็นว่าการขาดนัดยื่นคำให้การนั้นเป็นไปโดยจงใจหรือไม่มีเหตุอันสมควรก็ดี ให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป ในกรณีเช่นนี้ จำเลยอาจถามค้านพยานโจทก์ที่อยู่ระหว่างการสืบได้แต่จะนำสืบพยานหลักฐานของตนไม่ได้

ในกรณีที่จำเลยมิได้ยื่นคำให้การภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง หรือศาลไม่อนุญาตให้จำเลยยื่นคำให้การตามวรรคสอง หรือศาลเคยมีคำสั่งให้พิจารณาคดีใหม่ตามคำขอของจำเลยที่ขาดนัดยื่นคำให้การตามมาตรา 199 ตริมาก่อน จำเลยนั้นจะขอยื่นคำให้การตามมาตรา 199 อีกหรือจะร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่ไม่ได้

มาตรา 199 ทวิ เมื่อศาลพิพากษาให้จำเลยที่ขาดนัดยื่นคำให้การแพ้คดี ศาลอาจกำหนดการอย่างไร ตามที่เห็นสมควรเพื่อส่งคำบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งให้แก่จำเลยที่ขาดนัดยื่นคำ

ให้การโดยวิธีส่งหมายธรรมดาหรือโดยวิธีอื่นแทน หรือศาลจะให้เลื่อนการบังคับตามคำพิพากษา หรือคำสั่งเช่นนั้นไปภายในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควรก็ได้

การบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งแก่จำเลยที่ขาดนัดยื่นคำให้การนั้น ให้บังคับตาม มาตรา 271 มาตรา 292 และมาตรา 317

มาตรา 199 ตรี จำเลยซึ่งศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดให้แพคดี โดยขาดนัดยื่นคำให้การ ถ้ามิได้ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น จำเลยนั้นอาจมีคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ได้ เว้นแต่

- (1) ศาลเคยมีคำสั่งให้พิจารณาคดีใหม่นั้นมาครั้งหนึ่งแล้ว
- (2) คำขอให้พิจารณาคดีใหม่นั้นต้องห้ามตามกฎหมาย

มาตรา 199 จัตวา คำขอให้พิจารณาคดีใหม่นั้น ให้ยื่นต่อศาลภายในสิบห้าวันนับจากวันที่ได้ส่งคำบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งให้แก่จำเลยที่ขาดนัดยื่นคำให้การ แต่ถ้าศาลได้กำหนดการอย่างใด ๆ เพื่อส่งคำบังคับเช่นนั้นโดยวิธีส่งหมายธรรมดา หรือโดยวิธีอื่นแทน จะต้องได้มีการปฏิบัติตามข้อกำหนดนั้นแล้ว ในกรณีที่จำเลยที่ขาดนัดยื่นคำให้การไม่สามารถยื่นคำขอภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยพฤติการณ์นอกเหนือไม่อาจบังคับได้ จำเลยนั้นอาจยื่นคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ได้ภายในกำหนดสิบห้าวัน นับแต่วันที่พฤติการณ์นั้นได้สิ้นสุดลง แต่กรณีจะเป็นอย่างไรก็ตาม ห้ามมิให้ยื่นคำขอเช่นนั้น เมื่อพ้นกำหนดหกเดือนนับแต่วันที่ได้ยึดทรัพย์หรือได้มีการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งโดยวิธีอื่น

คำขอตามวรรคหนึ่งให้กล่าวโดยชัดแจ้งซึ่งเหตุที่จำเลยได้ขาดนัดยื่นคำให้การและข้อคัดค้านคำตัดสินชี้ขาดของศาลที่แสดงให้เห็นว่าหากศาลได้พิจารณาคดีนั้นใหม่ตนเองอาจเป็นฝ่ายชนะ และในกรณีที่ยื่นคำขอล่าช้า ให้แสดงเหตุแห่งการที่ล่าช้านั้นด้วย

มาตรา 199 เบญจ เมื่อศาลได้รับคำขอให้พิจารณาคดีใหม่แล้ว หากเห็นสมควรศาลจะมีคำสั่งให้งดการบังคับคดีไว้ก่อนก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ ให้ศาลแจ้งคำสั่งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบ

ในการพิจารณาคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ ถ้ามีเหตุควรเชื่อว่าการขาดนัดยื่นคำให้การนั้นมีได้เป็นไปโดยจงใจหรือมีเหตุอันสมควร และศาลเห็นว่าเหตุผลที่อ้างมาในคอก่อนนั้นผู้ขออาจมีทางชนะคดีได้ ทั้งในกรณีที่ยื่นคำขอล่าช้านั้นผู้ขอได้ยื่นภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอ ในกรณีเช่นนี้ ถ้ามีการอุทธรณ์หรือฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ให้คู่ความฝ่ายที่ขาดนัดยื่นคำให้การแพคดี ให้ศาลแจ้งคำสั่งดังกล่าวให้ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา แล้วแต่กรณีทราบด้วย

เมื่อศาลได้มีคำสั่งอนุญาตตามคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ตามวรรคสอง คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลโดยจำเลยขาดนัดยื่นคำให้การและคำพิพากษาหรือคำสั่งอื่น ๆ ของศาลอุทธรณ์หรือศาล

ฎีกาในคดีเดียวกันนั้น และวิธีการบังคับคดีที่ได้ดำเนินไปแล้ว ให้ถือว่าเป็นอันเพิกถอนไปในตัว และให้ศาลแจ้งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบ แต่ถ้าเป็นการพ้นวิสัยที่จะให้คู่ความกลับคืนสู่ฐานะเดิมดังเช่นก่อนบังคับคดีได้ หรือเมื่อศาลเห็นว่าไม่จำเป็นที่จะบังคับเช่นนั้น เพื่อประโยชน์แก่คู่ความหรือบุคคลภายนอกให้ศาลมีอำนาจสั่งอย่างใด ๆ ตามที่เห็นสมควร แล้วให้ศาลพิจารณาคดีนั้นใหม่ตั้งแต่เวลาที่จำเลยขาดนัดยื่นคำให้การ โดยให้จำเลยยื่นคำให้การภายในกำหนดเวลาที่ศาลเห็นสมควร

คำสั่งศาลที่อนุญาตให้พิจารณาคดีใหม่ให้เป็นที่สุด แต่ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งไม่อนุญาตผู้ขออาจอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวได้ คำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

ถ้าจำเลยขาดนัดยื่นคำให้การโดยจงใจหรือไม่เหตุอันสมควรเป็นเหตุให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งต้องเสียค่าฤชาธรรมเนียมมากกว่าที่ควรจะต้องเสีย ค่าฤชาธรรมเนียมที่เพิ่มขึ้นนั้นให้ถือว่าเป็นค่าฤชาธรรมเนียมอันไม่จำเป็นตามความหมายแห่งมาตรา 166

มาตรา 199 ฉ ในกรณีที่โจทก์มิได้ให้การแก้ฟ้องแย้งของจำเลยภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ ให้นำบทบัญญัติใน ส่วนที่ 1 นี้มาใช้บังคับเพียงเท่าที่เกี่ยวกับฟ้องแย้งเช่นว่านั้นโดยอนุโลม

ส่วนที่ 2

การขาดนัดพิจารณา

มาตรา 200 ภายใต้บังคับมาตรา 198 ทวิ และมาตรา 198 ตรี ถ้าคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่มาศาลในวันสืบพยาน และไม่ได้รับอนุญาตจากศาลให้เลื่อนคดี ให้ถือว่าคู่ความฝ่ายนั้นขาดนัดพิจารณา

ถ้าคู่ความฝ่ายใดไม่มาศาลในวันนัดอื่นที่มีในวันสืบพยาน ให้ถือว่าคู่ความฝ่ายนั้นสละสิทธิการดำเนินกระบวนการพิจารณาของตนในนัดนั้น และทราบกระบวนการพิจารณาที่ศาลได้ดำเนินไปในนัดนั้นด้วยแล้ว

มาตรา 201 ถ้าคู่ความทั้งสองฝ่ายขาดนัดพิจารณา ให้ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีนั้นเสียจากรบบความ

มาตรา 202 ถ้าโจทก์ขาดนัดพิจารณา ให้ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีนั้นเสียจากรบบความ เว้นแต่จำเลยจะได้แจ้งต่อศาลในวันสืบพยานขอให้ดำเนินการพิจารณาคดีต่อไปก็ให้ศาลพิจารณาและชี้ขาดตัดสินคดีนั้นไปฝ่ายเดียว

มาตรา 203 ห้ามมิให้โจทก์อุทธรณ์คำสั่งจำหน่ายคดีตามมาตรา 201 และ มาตรา 202 แต่ภายในได้บังคับบัญชาโดยผู้พิพากษาแห่งกฎหมายว่าด้วยอายุความ คำสั่งเช่นว่านี้ไม่ตัดสิทธิโจทก์ที่จะเสนอคำฟ้องของคนใหม่

มาตรา 204 ถ้าจำเลยขาดนัดพิจารณา ให้ศาลพิจารณาและชี้ขาดตัดสินคดีนั้นไปฝ่ายเดียว

มาตรา 205 ในกรณีดังกล่าวมาในมาตรา 202 และมาตรา 204 ถ้ายังไม่เป็นที่พอใจของศาลว่าได้ส่งหมายกำหนดวันนัดสืบพยาน ไปให้คู่ความฝ่ายที่ขาดนัดทราบโดยชอบแล้ว ให้ศาลมีคำสั่งเลื่อนวันสืบพยานไป และกำหนดวิธีการอย่างใดตามที่เห็นสมควรเพื่อให้มีการส่งหมายกำหนดวันนัดสืบพยานใหม่แก่คู่ความฝ่ายที่ขาดนัดพิจารณาโดยวิธีส่งหมายธรรมดาหรือโดยวิธีอื่นแทน ถ้าได้กระทำดังเช่นว่ามาแล้ว คู่ความฝ่ายนั้นยังไม่มาศาลก่อนเริ่มสืบพยานในวันที่กำหนดไว้ในหมายนั้น ก็ให้ศาลดำเนินคดีนั้นไปดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 202 หรือมาตรา 204 แล้วแต่กรณี

มาตรา 206 คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะร้องต่อศาลให้วินิจฉัยชี้ขาดคดีให้ตนเป็นฝ่ายชนะโดยอาศัยเหตุแต่เพียงว่าคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งขาดนัดพิจารณานั้นหาได้ไม่ ให้ศาลวินิจฉัยชี้ขาดคดีให้คู่ความที่มาศาลเป็นฝ่ายชนะต่อเมื่อศาลเห็นว่าข้ออ้างของคู่ความเช่นว่านี้มีมูลและไม่ขัดต่อกฎหมายในการนี้ ศาลจะยกขึ้นอ้างโดยลำพังซึ่งข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนก็ได้

เพื่อประโยชน์ในการวินิจฉัยชี้ขาดคดีตามวรรคหนึ่ง ให้นำบทบัญญัติมาตรา 198 ทวิ วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับแก่คดีของคู่ความฝ่ายที่มาศาลโดยอนุโลม

ในระหว่างการพิจารณาคดีฝ่ายเดียว ถ้าคู่ความฝ่ายที่ขาดนัดพิจารณามาศาลภายหลังที่เริ่มต้นสืบพยานไปบ้างแล้ว และแจ้งต่อศาลในโอกาสแรกว่าตนประสงค์จะดำเนินคดี เมื่อศาลเห็นว่าการขาดนัดพิจารณานั้นมิได้เป็นไปโดยจงใจหรือมีเหตุอันสมควรและศาลไม่เคยมีคำสั่งให้พิจารณาคดีใหม่ตามคำขอของคู่ความฝ่ายนั้นมาก่อนตามมาตรา 199 ตรี ซึ่งให้นำมาใช้บังคับกับการขาดนัดพิจารณาตามมาตรา 207 ด้วย ให้ศาลมีคำสั่งให้พิจารณาคดีนั้นใหม่ ในกรณีเช่นนี้ หากคู่ความนั้นขาดนัดพิจารณาอีก จะขอให้พิจารณาคดีใหม่ตามมาตรา 207 นี้ไม่ได้

ในกรณีตามวรรคสาม ถ้าคู่ความฝ่ายที่ขาดนัดพิจารณามีได้แจ้งต่อศาลก็ดีหรือศาลเห็นว่าการขาดนัดพิจารณานั้นเป็นไปโดยจงใจหรือไม่มีเหตุอันสมควรก็ดี หรือคำขอให้พิจารณาคดีใหม่นั้นต้องห้ามตามกฎหมายก็ดี ให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป แต่

(1) ห้ามมิให้ศาลอนุญาตให้คู่ความที่ขาดนัดพิจารณานำพยานเข้าสืบ ถ้าคู่ความนั้นมาศาลเมื่อพ้นเวลาที่จะนำพยานของตนเข้าสืบแล้ว

(2) ถ้าคู่ความที่ขาดนัดพิจารณาศาลเมื่อคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งได้นำพยานหลักฐานเข้าสืบไปแล้ว ห้ามไม่ให้ศาลยอมให้คู่ความที่ขาดนัดพิจารณาคัดค้านพยานหลักฐานเช่นว่านั้น โดยวิธีคัดค้านพยานของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งที่ได้สืบไปแล้วหรือโดยวิธีคัดค้านการระบุเอกสารหรือคัดค้านคำขอที่ให้ศาลไปทำการตรวจหรือให้ตั้งผู้เชี่ยวชาญของศาล แต่ถ้าคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งนำพยานหลักฐานเข้าสืบยังไม่บริบูรณ์ให้ศาลอนุญาตให้คู่ความที่ขาดนัดพิจารณาหลักกลางได้แต่เฉพาะพยานหลักฐานที่นำสืบภายหลังที่ตนมาศาล

(3) ในกรณีเช่นนี้ คู่ความที่ขาดนัดพิจารณาไม่มีสิทธิที่จะร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่

มาตรา 207 เมื่อศาลพิพากษาให้คู่ความฝ่ายที่ขาดนัดพิจารณาแพ่งคดีให้นำบทบัญญัติ มาตรา 199 ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และคู่ความฝ่ายนั้นอาจมีคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ได้ ทั้งนี้ให้นำบทบัญญัติมาตรา 199 ตริ มาตรา 199 จัตวา และมาตรา 199 เบญจ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา 4 บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่อ้างถึงบทบัญญัติในหมวด 2 การพิจารณาโดยขาดนัด แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ดังกล่าวนั้นอ้างถึงบทบัญญัติในหมวด 2 การพิจารณาโดยขาดนัด แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ในบทมาตรานี้มีนัยเช่นเดียวกัน

มาตรา 5 พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่คดีที่ได้ยื่นฟ้องไว้แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้ใช้กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่ยื่นฟ้องนั้นบังคับแก่คดีดังกล่าวจนกว่าคดีจะถึงที่สุด

มาตรา 6 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

ประวัติผู้เขียน

นายสันติสุข ทิพย์สุข เกิดวันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2513 ที่จังหวัดปราจีนบุรี สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีนิเทศศาสตรบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในปีการศึกษา 2534 และสอบผ่านความรู้ชั้นเนติบัณฑิตไทย จากสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา เมื่อปี พ.ศ. 2536 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2539

